

УДК 81'243-13:61:004.4

Р.Б. Коцюба

Інститут інформаційних технологій і засобів навчання

НАПН України, м. Київ

РОЛЬ КОМП'ЮТЕРНО ОРІЄНТОВАНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛІСТІВ ЛІКУВАЛЬНОЇ СПРАВИ

У статті розглянуто іношомовну комунікативну компетентність майбутніх спеціалістів лікувальної справи. Здійснено аналіз дидактичних особливостей застосування комп'ютерних технологій. Виокремлено дидактичні особливості застосування ІКТ для дистанційного навчання. Визначено доцільність інтерактивності ІКТ за допомогою досліджень Морзе Н. та Глазунової О. Проаналізовано переваги використання ІКТ у навчанні англійської мови. Розглянуто нові методи та форми навчання, які виникають при навчанні мов за допомогою комп'ютерно орієнтованих засобів. Детально описано оцінюючу чи діагностичну роль комп'ютерно орієнтованих засобів у навчанні іноземним мовам. Проаналізована ефективність оцінювання за допомогою он-лайн тестів і розписано детально спеціалізоване оцінювання, що передбачає перевірку знань англійської мови із медичної спеціальності. Придільено особливу роль віртуальних спільнот у навчанні англійської професійної мови.

Ключові слова: *іношомовна комунікативна компетентність; іноземна мова; дидактичні особливості.*

Іношомовна комунікативна компетентність фахівця, зокрема спеціаліста лікувальної справи, реально постає як ускладнено структурований феномен, що останнім часом став об'єктом особливої уваги дослідників [15]. Крім цього міжкультурна професійна взаємодія, у тому числі медичних працівників, передбачає високий рівень володіння комплексом спеціальних знань, іноземною мовою, вмінням адекватно інтерпретувати і приймати соціокультурні особливості партнерів з комунікації при вирішенні практичних завдань. З огляду на це, особливого значення у розвитку іношомовної комунікативної компетентності в системі підготовки майбутніх спеціалістів лікувальної справи набувають комп'ютерно орієнтовані засоби навчання.

Для з'ясування їх необхідності при викладанні іноземної мови у медичних ВНЗ, виокремимо дидактичні властивості ІКТ та їх основні ролі.

Під дидактичними властивостями будь-яких засобів навчання, зокрема комп'ютерно орієнтованих, розуміють природні, технічні, технологічні можливості та якості об'єкта, або ті його сторони, аспекти, що можуть використовуватися з дидактичними цілями в навчально-виховному процесі, в певному освітньому середовищі [9]. При тому, що дидактичні цілі передбачають формування та розвиток компетентностей та способів дій тих, хто навчається, з відповідних галузей наук.

Учені Дорошенко Ю., Левшин М., Мельник Ю., Савченко В. [5] визначають загальні дидактичні функції ІКТ для проведення навчально-виховного процесу в ЗНЗ, а саме:

- створення сприятливих організаційно-методичних умов для навчальної діяльності, що підтримуються засобами, які забезпечують наочність; управління навчальними ресурсами; сприяють мотивації пізнавальної діяльності; можливість диференціації та індивідуалізації навчання;

- створення психолого-педагогічних умов навчальної діяльності, що сприятимуть зацікавленості в цій діяльності тих, хто навчаються, та забезпечення їх адекватного емоційного стану;

- реалізація змісту освіти в умовах інформаційного суспільства;

- управління навчальною діяльністю тих, хто навчаються, і формування в них структури світоглядних, поведінкових і творчих якостей.

Вчена Полат Є. [9], досліджуючи теоретичні основи створення та використання системи засобів навчання іноземній мові для загальноосвітньої школи на прикладі англійської мови, виокремлює такі необхідні дидактичні функції засобів навчання:

- інформаційну, яка вказує на те, що засоби навчання є джерелом даних або сприяють їх передачі;

- мотиваційну, що проявляється у стимулюванні та активізації пізнавальної діяльності тих, хто навчається;

- інтегративну, що передбачає сприяння розвитку в тих, хто навчаються, вмінь аналізувати, відбирати та логічно пов'язувати дані, що отримуються із різних джерел;

- інтерактивну, що передбачає забезпечення прямої взаємодії тих, хто навчаються, з засобом навчання та реалізацією прямого та зворотного зв'язку в межах навчального середовища;

- адаптивну, що спрямована на підтримку сприятливих умов протікання процесу навчання, організації демонстрування наочного матеріалу, підтримки самостійних робіт та забезпечення особистісно-орієнтованого підходу до навчання;

- компенсаторну, що спрямована на поліпшення процесу навчання через інтенсифікацію праці вчителя та тих, хто навчаються, і підвищення темпу їх роботи;

- управлінську, що спрямована на організацію і управління навчально-пізнавальною діяльністю тих, хто навчаються, та передбачає їх підготовку до виконання завдань, організацію їх виконання, отримання зворотного зв'язку і корекцію процесів сприйняття і засвоєння даних.

Слід відмітити виокремленні Кухаренко В. дидактичні властивості ІКТ, що науковець визначає відповідно до досліджень Полат Є. Він звертає увагу на такі засоби, що є необхідними для підтримки дистанційного навчання, а саме: синхронний телекомунікаційний зв'язок «комп'ютер – комп'ютер», електронна пошта, телеконференції та електронна дошка оголошень [7].

Вчений називає такі основні дидактичні властивості синхронного телекомунікаційного зв'язку «комп'ютер – комп'ютер» [7]:

- передача і прийом даних від партнера до партнера;

- підготовка, редагування та обробка тексту;

- зберігання і систематизація відомостей;

- завантаження даних до мережі з жорсткого або гнучкого диску

- перенесення даних з мережі на жорсткий або гнучкий диски;

- синхронний обмін даними між суб'єктами навчальної діяльності;

- роздрукування даних на принтері.

Ці властивості науковець відмічає і в такому засобі, як електронна пошта, додаючи до вище зазначеного переліку ще відсилання даних до електронної поштової шухляди центрального комп'ютера для зберігання її протягом будь-якого часу до затребування; отримання автоматичного повідомлення про те, що відомості прочитані або повернені;

підключення до будь-яких електронних банків та баз даних для отримання користувачем відомостей, що його цікавлять.

Телеконференції, крім вище відмічених властивостей, відрізняються тим, що забезпечують синхронну та асинхронну комунікацію, що дозволяє учасникам конференції надіслати свої матеріали до системи в будь-який час і в такий же спосіб отримати матеріали від інших учасників.

Особливим засобом є електронна дошка оголошень, її дидактичні властивості забезпечують: розміщення і зберігання повідомлення учасників навчального процесу на дошці оголошень без точної вказівки адресата; пошук користувача даних, що цікавлять, і комунікацію з автором цих даних; пошук партнера для спільної навчальної діяльності та ін.

Морзе Н. та Глазунова О. [8;4] відзначають найбільш суттєвою дидактичну властивість ІКТ – інтерактивність, оскільки для тих, хто навчається, важливим є управління представленням відомостей і даних, наприклад: можливість пристосовувати комп'ютерно орієнтований засіб згідно зі своїми потребами, вміннями та навичками, регулювати темп подачі матеріалу і кількість його повторень відповідно до рівня розвитку певної компетентності того, хто навчається.

Що стосується ролі ІКТ для навчання іноземній мові майбутніх спеціалістів лікувальної справи, то вчені Баєва Т. та Константинова Ю. [2] відмічають таку властивість цих технологій як сприяння підвищенню мотивації студентів-медиків вивчати іноземну мову. Вони пояснюють це тим, що ІКТ забезпечують: інтегративність та мобільність процесу навчання іноземним мовам студентів-медиків, реальне спілкування в професійному середовищі, джерела отримання даних у рамках професії, що є необхідними для успішного існування в сучасному інформаційному суспільстві.

Вардашкіна Є. [3] відмічає такі переваги використання ІКТ у навчанні англійської мови:

- всі матеріали практичних занять доступні студентам та легко можуть використовуватися для самостійного вивчення;
- є можливість он-лайн спілкування за допомогою таких інструментів як чат, форум, блог, вікі та ін.;
- ведеться розробка індивідуальних і групових проектів, які сприяють розвитку навиків пошуку, аналізу даних, вчать працювати в команді, правильно розподіляти обов'язки і нести відповідальність за прийняті рішення;
- використовуються аудіо та відео-лекції, які роблять процес навчання простим і більш насиченим.

Вона стверджує, і ми з цих погоджуємося, що використання ІКТ в навчанні англійської мови допомагає сформувати у студентів уміння самостійно планувати і організовувати, оцінювати і коригувати свою навчальну діяльність, орієнтуючись на кінцевий результат.

Сазанович Л. [10] особливого значення у навчанні англійської мови студентів вищого медичного навчального закладу надає використанню Інтернет-ресурсам. Учена пропонує застосовувати програму SMRT English, що була розроблена ІТ спеціалістами та викладачами Канадського коледжу англійської мови (англ. Canadian College of English Language), розташованому у Ванкувері [14].

На сайті SMRT English у вільному доступі представлені тексти, відео та аудіоматеріали .

Сазанович Л. відводить цьому ресурсу роль – створення умов для самостійного навчання й розвитку комунікативної мовної компетентності студентів. Ми вважаємо, що представлений вище ресурс може використовуватися і як навчальний наочний матеріал на семінарах та інтерактивних лекціях.

Абрамович Г. [1] виокремлює наступні ролі ІКТ у навчанні іноземним мовам студентів технічних ВНЗ: своєчасне ознайомлення спеціаліста з новими технологіями, тенденціями розвитку науки і техніки, сучасними відкриттями; успішне виконання професійних функцій; пошук відомостей і даних, обмін професійним досвідом; встановлення ділових контактів із іноземними партнерами, що забезпечує розвиток та удосконалення рівня його професійної компетентності.

Науковець Вера К. (Carmen Vera) [17, р. 34] зазначає, що при навчанні мов за допомогою комп'ютерно орієнтованих засобів виникають нові методи та форми навчання:

- самоосвіта (порт. *autodidaxia*), що здійснюється під час використання мережі Інтернет;
- керівництво навчанням (фр. *apprentissage guide*) – форма навчання, яка характеризується тим, що студент самостійно вибирає форми роботи з матеріалом, який йому було запропоновано викладачем;
- направлене навчання (фр. *apprentissage dirige*) – форми самоосвіти, при яких навчальний матеріал та методи його опрацювання добираються викладачем.

Найбільшою перевагою вище зазначених форм і методів є забезпечення особистісно-орієнтованого підходу до навчання, що характеризується [17] можливістю студента встановлювати власний ритм навчання, вибирати форми навчання та ін.

Аскані Арані Дж. [13] робить висновки, що:

- ЕОР, представлені в мережі Інтернет, постійно оновлюються і це є важливим для навчання студентів, оскільки вони можуть спостерігати за інноваціями в медичній науці;
- спостерігання інновацій в медичній науці, з якими можна ознайомитися в мережі, підвищує мотивацію студентів вивчати іноземні мови, зокрема англійську.

Науковець своїм дослідженням підтверджує такі ролі комп'ютерно орієнтованих засобів навчання іноземним мовам як мотиваційну, тобто завдяки використанню цих засобів підвищується мотивація студентів щодо вивчення іноземної мови, та інформаційну, тобто ці засоби надають вільний доступ до джерел отримання нових відомостей і даних у рамках професійних інтересів.

Вчені Абрамович Г. [1], Вардашкіна Є. [2], Сазанович Л. [10] та ін. особливо виокремлюють таку роль комп'ютерно орієнтованих засобів у навчанні іноземним мовам як оцінюючу чи діагностичну.

Так, Сазанович Л. [10] звертає увагу на ефективність оцінювання за допомогою онлайн тестів.

Перший етап оцінювання, дослідниця визначає як загальний, що перевіряє базовий рівень володіння мовою. Це оцінювання може відбуватися за допомогою онлайн «Теста з англійської мови як іноземної» (англ. TOEFL – Test Of English as a Foreign Language (<http://www.testden.com/challenge/free-toefl.asp>; <http://www.graduateshotline.com/sampletoefl.html#.WGJlhLnaqQE>) та онлайн «Тестової системи міжнародної англійської мови» (англ. IELTS – International English Language Testing System (<http://ieltsionlinetests.com>; <http://takeielts.britishcouncil.org/prepare-test/free-practice-tests>)).

Другий етап оцінювання – спеціалізований, що передбачає перевірку знань англійської мови зі спеціальності, зокрема медичної.

В онлайн тестах пропонуються такі типи завдань:

- вибір з множини відповідей однієї правильної, на думку студента, відповіді зі запропонованих йому варіантів (англ. Multiple Choice);
- вибір відповідей «вірно» та «не вірно» (англ. True/False);
- вибір відповідності (англ. Matching), що передбачає вибір однієї коректної відповіді з низки запропонованих відповідей, які стосуються певного тексту чи висловлювання;
- завдання з короткою відповіддю (англ. Random Short-Answer Matching), яке базується на виборі декількох правильних відповідей на питання, та передбачає відповіді «так» чи «ні»;
- завдання есе (Essay), відповідь на які особа створює у формі короткого текстового повідомлення (есе), відповідно до завдань і методичних вказівок викладача.

Ці завдання дозволяють оцінити володіння мовою з різних боків:

- сприйняття професійної лексики;
- розуміння та розпізнання граматичних структур;
- перевірка навичок сприйняття англійської інформації на слух;
- рівень володіння англійською професійною мовою та ін.

Курс «Англійська для студентів медичних сестер» був апробований вченим Фазелі Ф. (Fatemeh Fazeli) [16] в Шахід Бехешті університеті медичних наук (англ. Shahid Beheshti Medical Sciences University, Iran). Він провів експериментальне дослідження щодо ролі та ефективності цього курсу та Веб-ресурсів у навчанні англійської мови студентів.

Вчений відмічає, що сприйняття студентами матеріалів і їхнє ставлення до навчання були різні. Ті, які отримували матеріали з дистанційного курсу були більш задоволені навчанням, ніж ті, хто вивчали мову за паперовим підручником. Останні мали лінгвістичні труднощі, що впливало на їх темп навчання, який був досить повільним у порівнянні зі студентами експериментальної групи.

Студенти експериментальної групи швидко засвоювали матеріал і не мали проблеми з розумінням граматичних структур, але вони виокремили такі основні недоліки навчання за допомогою Веб-ресурсів: повільне завантаження матеріалів; не вистачає загальних навичок роботи з комп'ютером; нездатність правильно оцінити відомості, що вони знаходили в Інтернет; недостатнє розуміння прочитаного.

Результати дослідження Фатемел Фазелі [16] підтвердили більш високу продуктивність студентів у процесі навчання ESP через Веб-ресурси у порівнянні з вивченням (традиційний) текстових матеріалів. Основна перевага використання Веб-ресурсів для вивчення англійської професійної мови є велика кількість різних комп'ютерно орієнтованих засобів, що можуть забезпечити ефективне навчання.

Вчені Кс. Лі (*Xinghong Liu*) та Дж. Занг (*Junxiang Zhang*) відмічають особливу роль віртуальних спільнот у навчанні англійської професійної мови. Вони обґрунтовують це тим, що у віртуальних спільнотах відбувається спілкування студентів із носіями мови, яку вони вивчають; швидке оновлення навчальних матеріалів; інтерактивне відео, яке дозволяє студенту самому вибирати потрібні йому опції, проходити онлайн-тестування та ін. У віртуальних спільнотах є можливість спілкуватися з носіями мови за певною темою у чатах, форумах та вебінарах, пропонувати наукові дискусії та вирішувати професійні проблеми, вивчаючи іноземну мову [18]. Дослідники акцентують увагу на тому, що у віртуальній

спільноті реалізується принцип ситуативності, який забезпечується через ігрові ситуації, в яких простежується сюжетна лінія, де студенти беруть на себе певну роль. Через сюжетно-рольові ігри проходить активний процес соціалізації та вивчення іноземної мови відповідно до професійних ситуацій.

Ми згодні з науковцями, які відзначають високий педагогічний потенціал таких комп'ютерно орієнтованих засобів навчання, зокрема іноземним мовам, як віртуальні навчальні середовища [4;6;12].

З огляду на вище зазначений аналіз теоретико-методологічної літератури, виокремимо такі дидактичні властивості комп'ютерно орієнтованих засобів навчання для розвитку іншомовної комунікативної компетентності майбутніх спеціалістів лікувальної справи, які необхідно враховувати при створенні віртуального навчального середовища:

- інформаційна, що проявляється в обміні даних між суб'єктами навчального процесу;
- інтерактивна, що забезпечує пряму взаємодію тих, хто навчаються, з засобом навчання та реалізацію прямого та зворотного зв'язку в межах навчального середовища;
- адаптивна, що проявляється у підтримці умов для проведення процесу навчання, організації демонстрування наочного матеріалу, самостійних робіт та забезпечення особистісно-орієнтованого підходу до навчання;
- контролююча, що передбачає можливість відстежувати навчальну діяльність тих, хто навчаються, та самоконтроль;
- оцінювальна, яка полягає у оцінюванні викладачем та само оцінюванні студентів досягнутих навчальних результатів, встановленні їх відповідності поставленим завданням та критеріям;
- мотиваційна, що проявляється у стимулюванні та активізації пізнавальної діяльності студентів;
- інтегративна, яка передбачає вплив на розвиток у студентів вмінь та навичок аналізувати, відбирати та логічно пов'язувати дані, що отримуються із різних джерел;
- компенсаторна, що спрямована на підвищення якості навчального процесу через, наприклад, прискорення темпу роботи суб'єктів навчальної діяльності;
- управлінська, що спрямована на забезпечення організації та управління навчально-пізнавальною діяльністю студентів, зворотного зв'язку і корекції процесів сприйняття і засвоєння даних студентами.

З огляду на вище зазначене, важливою умовою для ефективного використання комп'ютерно орієнтованих засобів навчання та задіяння їх дидактичних властивостей у навчальному процесі є створення цілісної системи віртуального навчального середовища та методика її використання для розвитку іншомовної комунікативної компетентності майбутніх спеціалістів лікувальної справи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абрамович Г. В. До питання вирішення деяких дидактичних завдань навчання іноземним мовам студентів технічних вузів за умов використання комп'ютерних телекомунікацій [Текст] / Г. В. Абрамович // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців : методологія, теорія, досвід, проблеми : збірник наукових праць. – Київ-Вінниця : ВДПУ, 2004. – Вип. 6. - С. 235-240.
2. Баева Т.А., Константинова Ю.А. Роль мотивации при обучении иностранному языку студентов-медиков // Achievement of high school – 2013: материалы за IX между-народна научна практична конф. (17-25 Nov.2013 г). – София: «Бял ГРАД-БГ» ООД, 2013. – С. 91-98.
3. Вардашкина Е.В. Использование информационно-коммуникационных технологий в обучении английскому языку студентов неязыковых вузов // Инновации в науке: сб. ст. по матер.

V междунар. науч.-практ. конф. Часть II. – Новосибирск: СибАК, 2011. – с. 27-32

4. Глазунова О.Г. Теоретико-методичні засади проектування та застосування системи електронного навчання майбутніх фахівців з інформаційних технологій в університетах аграрного профілю : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. пед. наук : спец. 13.00.10 “Інформаційно-комунікаційні технології в освіті” / О.Г.Глазунова. – К., 2015. – 40 с.

5. Дорошенко Ю. О. Дидактичні функції мультимедійних технологій навчання у початковій школі / Ю. О. Дорошенко, М. М. Левшин, Ю. С. Мельник, В. Ю. Савченко // Інформаційні технології в науці та освіті : тр. другої Всеукр. конф. молодих науковців, (Черкаси, 25–27 жовт. 2000 р.). – Черкаси : Черкас. держ. ун-т ім. Б. Хмельницького, 2000. – С. 90–91.

6. Коломієць А. М. Використання інтернет-сайтів на заняттях з іноземної мови [Електронний ресурс] / А. М. Коломієць, Ю. В. Фальштинська // Наука і освіта. - 2015. - № 9. - С. 102-107. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NiO_2015_9_23

7. Кухаренко В. М. Дистанційне навчання: Умови застосування. Дистанційний курс : навч. посіб., 2-е вид., доп. / В. М. Кухаренко, О. В. Рибалко, Н. Г. Сиротинко / за ред. В. М. Кухаренка. — Х. : НТУ “ХПІ” : “Торсінг”, 2001. — 320 с.

8. Морзе Н. В. Моделі ефективного використання інформаційно-комунікаційних та дистанційних технологій навчання у вищому навчальному закладі / Н. В. Морзе, О. Г. Глазунова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/download/138/124>

9. Полат, Є.С. Нові педагогічні та інформаційні технології в системі освіти [Текст] / Є.С. Полат. - М.: Видавничий центр «Академія», 2003. - 272с.

10. Сазанович Л.В. Досвід використання автентичних підручників з мови спеціальності у медичному вузі [Електронний ресурс] / Л. В. Сазанович // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Філологічна. - 2014. - Вип. 42. - С. 298-300. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2014_42_91

11. Фальштинська Ю. Виртуальне навчальне середовище – невіддільний складник дистанційного навчання [Електронний ресурс] / Ю. Фальштинська // Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія : Педагогіка. - 2016. - № 1. - С. 89-93. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmdpu_2016_1_14

12. Anke Berns, Antonio Gonzalez-Pardo, David Camacho. Game-like language learning in 3-D virtual environments// Computers & Education [online]. – Available from: <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0360131512001601>

13. Askari Arani J.The effect of ICT-based teaching method on medical students' ESP learning// Journal of Medical Education . Winter 2004 Vol.4, No.2. – pp. 81-83

14. Canadian College – Official Web-site [online]. – Available from: <http://www.canadiancollege.com>

15. Communication Skills for Foreign and Mobile Medical Professionals. Van de Poel, K., Vanagt, E., Schrimpf, U., & J. Gasiorek Heidelberg, Springer, 2013. – 145 p.

16. Fatemeh Fazeli. A new paradigm in ESP teaching and learning. Journal of Teaching and Education. – 1(3):279–287 (2012) [online]. – Available from: <http://www.universitypublications.net/jte/0103/pdf/PAR163.pdf>

17. Vera C. L’Internet en classe de FLE / C. Vera. – Pearson Educacion, Espagne, 2001. – 48 p.

18. Xinghong Liu, Junxiang Zhang. Foreign Language Learning through Virtual Communities/ 2012 International Conference on Future Electrical Power and Energy System. Volume 17, Part A, 2012, Pages 737–740 [online]. – Available from: <http://dx.doi.org/10.1016/j.egypro.2012.02.165>

Kotsyuba R.B.

*Institute of Information Technologies and Learning Tools of
National Academy of Educational Sciences of Ukraine*

**VALUE OF COMPUTER ORIENTED TRAINING FOR DEVELOPMENT OF FOREIGN
LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE OF FUTURE MEDICINE SPECIALISTS**

The article deals with foreign communicative competence of future specialists of medical affairs. The analysis of didactic features of computer technologies use is made. Didactic thesis of ICT use for distance learning are determined. Feasibility of interactivity of ICTs through Morse N. and Glazunova A. researches is determined. Advantages of using ICT in teaching English are analyzed. New methods and forms of education that arise in teaching languages using computer-oriented products are considered. Estimating or diagnostic role of computer-oriented tools in teaching foreign languages is described in details. The efficiency of evaluation via online tests is analyzed. Specialized assessment, providing verification of English of the medical profession is described. Special role of virtual communities in teaching English professional language is attended.

Keywords: foreign language communicative competence; foreign language; educational features.

Коцюба Р.Б.

Институт информационных технологий и средств обучения Национальной академии педагогических наук Украины

РОЛЬ КОМПЬЮТЕРНО ОРИЕНТИРОВАННЫХ СРЕДСТВ ОБУЧЕНИЯ ДЛЯ РАЗВИТИЯ ИНОЯЗЫЧНОЙ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ ЛЕЧЕБНОГО ДЕЛА

В статье рассмотрена иноязычная коммуникативная компетентность будущих специалистов лечебного дела. Проведен анализ дидактических особенностей применения компьютерных технологий. Выделены дидактические особенности применения ИКТ для дистанционного обучения. Определена целесообразность интерактивности ИКТ с помощью исследований Морзе Н. и Глазуновой А. Проанализированы преимущества использования ИКТ в обучении английскому языку. Рассмотрены новые методы и формы обучения, которые возникают при обучении языкам с помощью компьютерно ориентированных средств. Подробно описано оценочную или диагностическую роль компьютерно ориентированных средств в обучении иностранным языкам. Проанализирована эффективность оценивания с помощью он-лайн тестов и расписано подробно специализированное оценивание, которое предусматривает проверку знаний английского языка по медицинской специальности. Уделено особое внимание виртуальным сообществам в обучении английскому профессиональному языку.

Ключевые слова: *иноязычная коммуникативная компетентность; иностранный язык; дидактические особенности.*

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Коцюба Роман Богданович – аспірант 3 року навчання Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, м. Київ

Коло наукових інтересів: інноваційні методи викладання іноземних мов

УДК 378.04+31.013:50

І.В. Новіцька

Житомирський державний університет імені Івана Франка

РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ ЯК ПЕРЕДУМОВА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ УМІНЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ПРОЦЕСІ РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАДАЧ

У статті розглянуто розвиток педагогічного мислення як передумову формування професійних умінь майбутніх учителів природничо-математичних дисциплін у процесі розв'язування педагогічних задач. Визначено структурні компоненти сформованості професійних умінь майбутнього вчителя природничо-математичних дисциплін у процесі розв'язання педагогічних задач. Проаналізовано теоретичну основу формування умінь майбутнього вчителя природничо-математичних дисциплін у процесі розв'язування професійних задач. Виділено особливості, характерні для професійно-оперативної складової мислення в учителя природничо-математичних дисциплін. Визначено та проаналізовано три рівні розв'язування поставлених задач, необхідні умови для розвитку компонентів педагогічного мислення студентів: відповідна організація навчальної діяльності; певні психологічні умови; оволодіння способами педагогічної діяльності за допомогою розв'язання професійних задач. Виділено три етапи процесу формування педагогічного мислення (підготовчий; тренувальний; практичний).

Ключові слова: *мислення, педагогічне мислення, розвиток педагогічного мислення, уміння, професійні уміння, формування професійних умінь, педагогічна ситуація, педагогічна задача, розв'язування педагогічних задач.*

Актуальність дослідження. Органічним складовим компонентом практичної професійної діяльності вчителя природничо-математичних дисциплін є постійне вирішення численних професійних ситуацій, що зазвичай виникають непередбачено і раптово. При